

5.2.2009

Dnro 4136/4/08

Annika Lindfors
Igelkottsvägen 35 A

07880 LILJENDAL

Hänvisning: Er skrivelse 15.12.2008

SVAR

Ni ber riksdagens justitieombudsman undersöka § 13 i Liljendal kommunfullmäktiges beslut 11.6.2008 som bl.a. gällde en gemensam framställan till finansministeriet om en ändring av kommunindelningen med avsikt att sammanslå Lovisa stad, Liljendal, Pernå och Strömfors kommuner till en ny kommun från 1.1.2010 samt godkännande av samgångsavtalet om ordnande av förvaltning och service. På de grunder som Ni framför i skrivelsen anser Ni att beredningen av kommunfullmäktiges beslut varit bristfällig samt stridande mot kommunallagen och kommunindelningslagen. Ni befarar också att den nya kommunen inte kommer att klara av all service själv och att den kommunala demokratin blir lidande. Enligt Er uppfattning skulle sammanslagningen inverka negativt på Liljendals förvaltning, ekonomi och service. Ni kritiserar också Helsingfors förvaltningsdomstols beslut 21.11.2008 med anledning av Era kommunalbesvär och frågar till vilken instans besvär över kommunindelning ska riktas.

Ert ärende har föredragits för biträdande justitieombudsman Petri Jäskeläinen. På uppdrag av honom meddelar jag följande.

Med anledning av skrivelsen rekvirerade justitieombudsmannens kansli Helsingfors förvaltningsdomstols beslut 21.11.2008 på Era kommunalbesvär.

Helsingfors förvaltningsdomstol har prövat Era kommunalbesvär över Liljendal kommunfullmäktiges beslut 11.6.2008, varmed fullmäktige bl.a. beslöt göra en framställan till finansministeriet om den ändring av kommunindelningen som Ni kritiserar samt beslöt godkänna det samgångsavtal om ordnande av förvaltning och service som Ni också kritiserar.

I kommunallagens 11 kap. föreskrivs om rättelseyrkande och kommunalbesvär. Enligt kommunallagens 90 § 1 mom. får ändring i beslut som fattats av fullmäktige sökas hos förvaltningsdomstolen genom kommunalbesvär. Besvär får enligt paragrafens 2 mom. anföras på den grunden att 1) beslutet har tillkommit i felaktig ordning, 2) den myndighet som fattat beslutet har överskridit sina befogenheter, eller 3) beslutet annars strider mot lag.

Grunderna för anförande av kommunalbesvär är begränsade eftersom det är fråga om laglighetsbesvär. Begränsningen av besvärsgrunderna är baserad på grundlagens 121 § om kommunal självstyrelse. Från bestämmelsen härleds begränsningen av besvärsmyndighetens prövningsbefogenheter. Besvärsmyndigheten får inte ge avgöranden i ärenden som hör till den kommunala självstyrelsen. Det har å andra sidan ansetts att de kommunala myndigheterna har de bästa förutsättningarna att bedöma och pröva ärenden vad gäller ändamålsenlighet.

På basis av vad som utretts ansåg biträdande justitieombudsmannen att Helsingfors förvaltningsdomstol med stöd av sin lagstadgade prövningsrätt har prövat och avgjort Era kommunalbesvär utifrån de besvärsgrunder som Ni framfört, den övriga utredning som inkommit i ärendet och de tillämpliga rättsreglerna.

Riksdagens justitieombudsman kan inte inom ramen för sin laglighetsövervakning befatta sig med hur en oavhängig domstol utövar sin lagstadgade prövningsrätt, om denna inte har överskridits.

Högsta förvaltningsdomstolens registratorskontor bekräftade 21.1.2009 att Ni inte överklagat Helsingfors förvaltningsdomstols beslut med anledning av Era kommunalbesvär. Förvaltningsdomstolens beslut har sålunda vunnit laga kraft. Ett lagakraftvunnet beslut i ett förvaltningsärende kan överklagas endast genom sådana extraordinära rättsmedel som avses i förvaltningsprocesslagens 11 kap. I förvaltningsprocesslagens 63 och 64 § föreskrivs om återbrytande. Högsta förvaltningsdomstolen prövar förutsättningarna för återbrytande i enlighet med sin lagstadgade prövningsrätt.

Föredraganden i klagomålsärendet kontaktade 21.1.2009 finansministeriet som gav beskedet att beredningen av kommunindelningsärendet gällande Liljendal, Lovisa, Pernå, Pyttis och Strömfors framskrider planenligt, så som föreskrivs i kommunindelningslagen.

Länsstyrelsen i Södra Finlands län har i enlighet med kommunindelningslagens 3 kap. 7 § berett de berörda kommunernas invånare och andra som anser att ärendet berör dem tillfälle att framställa anmärkningar inom 30 dagar. En kungörelse om detta har publicerats på det sätt som kommunala tillkännagivanden publiceras i kommunen. De berörda kommunerna ska ge ett utlåtande om framställningen eller initiativet samt om anmärkningarna. Enligt kommunindelningslagens

10 § ska länsstyrelsen, efter att ett ärende som gäller ändring i kommunindelningen har beretts i övrigt, ge ett utlåtande om hur ändringen skulle komma att inverka på statens regional- och lokalförvaltning och på den områdesindelning som iakttas inom Europeiska unionens verksamhet samt sända handlingarna till ministeriet.

I kommunindelningens 4 kap. föreskrivs om beslut om ändring i kommunindelningen. Enligt lagens 11 § beslutar statsrådet om ändring i kommunindelningen eller om förkastande av en framställning eller ett initiativ som gäller detta. Enligt lagens 12 § ska en ändring i kommunindelningen bestämmas att träda i kraft vid ingången av ett kalenderår. Beslut om ändring i kommunindelningen ska fattas före juni månads utgång under det föregående året. Beslut om ändring i kommunindelningen ska publiceras i författningssamlingen och sändas för kungörelse i den berörda kommunen på det sätt kommunala tillkännagivanden offentliggörs i kommunen. I kommunindelningens 9 kap. föreskrivs om ändringssökande. Enligt lagens 35 § får ändring i beslut av statsrådet som avser ändring i kommunindelningen sökas bl.a. av en medlem i vederbörande kommun genom besvär. Besvären skall lämnas till högsta förvaltningsdomstolen inom 30 dagar från det att ett beslut som avser ändring i kommunindelningen publicerats i författningssamlingen.

Enligt vad som konstateras ovan är det ärende om ändring av kommunindelningen som Ni kritiserar fortfarande under beredning. Enligt finansministeriets uppskattning kan ärendet eventuellt avgöras av statsrådet i mars.

Enligt vedertagen praxis befattar sig justitieombudsmannen inte med ärenden som fortfarande behandlas av en myndighet och som enligt lag kan överklagas. Det är i sista hand högsta förvaltningsdomstolen som efter överklagande, utifrån laglighetsbesvär över statsrådets beslut, annan utredning och tillämpliga rättsregler, i enlighet med sin lagstadgade prövningsrätt beslutar om ändring av kommunindelningen.

Av denna anledning har Er skrivelse inte föranlett ytterligare åtgärder från biträdande justitieombudsmannens sida.

Justitieombudsmannasekreterare

Ulla-Maija Lindström